

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Ishaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrlet 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Delci tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Bokopel se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kralja Milana slovo.

„Vam, Srbi, moji uspehi,
Meni moje napake!“

Kralj Milan.

Čudne reči se godé po svetu. Predno smo našo zadnjo številko izdali, šel je po svetu glas, da se je Milan, srbski kralj, odpovedal kroni ter so izklicali njegovega sina, Aleksandra za kralja male, ali ker je sosed Avstrije, za njo imenitne Srbije. V sredo, dne 6. marca je bila 7. obletnica, odkar je postala Srbija kraljestvo in prav ta den je odločil nje prvi kralj za to, da odloži kraljevo krono raz svojo glavo ter jo položi na glavo svojega sina.

Kaj je pač gnalo Milana do tega? Starost ne, saj še šteje le 34 let in stoji torej v najboljši dobi moža. Uzrok za to tiči pač drugje. Kje pa, to se težko dožene. Ako je resnica, kar se poroča o tem, boleha Milan in ne čuti več moči v sebi, da še stoji dalje na čelu domovine, katero pravi, da ljubi iz vsega srca. Ali mladi, še ne 14 let stari sin, sedaj Aleksander I., tudi nima moči, katerih je treba Srbiji, da se vzdrži in razvija, kakor pristoja mladi kraljevini.

Najbrž tiči torej uzrok za slovo kralja Milana drugje, v razmerah, v katerih se nahaja Srbija do svojih sosed, Avstrije, Bolgarije in — Rusije. Možjé, ki stojé sedaj na čelu Srbije, Ristić, Protić in Belimarković, zatrjujejo, da čejo vse razmere, ki so jih našli ob slovesu kralja Milana, vzdržati, ali to se jim verjame le težko, sicer pa izvemo prej ali slej, koliko da je na njih besedah resnice.

V sredo tedaj, dne 6. marca, povabil je kralj Milan vse poslane tujih držav k sebi ter se je v pričo njih in vnanjega ministra Mijatovića odpovedal srbski kroni in je tudi prvi, klečé prisegel zvestobo podložnika mlademu kralju, Aleksandru I. To je bila ginljiva podoba, solzé so stopile možem, ki so bili v pričo, v oči in nihče si v tem trenutji ni stavil vprašanja: ali pa je bilo tega treba? Po mestu, po Belem-

gradu je šla ta novica bliskoma, vendar pa ni nastal nikjer nered in tudi po deželi so vzprejeli ljudje novico hladne krvi ter so pozdravili mladega kralja z veseljem, ne da bi v tem veliko žalovali za starim.

To ne more biti brez uzroka, ne tiči pa menda drugje, kakor v tem, da Milan ni bil po volji ljudstvu in če je imel kaj ljubezni v srcu ljudstva, zadnja leta je bil sam veliko storil v to, da jo je sam vdušil, najbolj pa menda s tem, da se je ločil od kraljice, Natalije. Že samo to je ljudstvu zamrzelo, še bolj pa to, da ni bilo pravega uzroka za razločenje zakona.

Milan je postal knez Srbije leta 1872. Bil je še jako mlad in pričakovali so veliko od njega. Nekaj je tudi storil. Srbija je pod njim dobila nekaj zemlje in postala je kraljestvo, toda nesrečna vojska z Bolgarijo je prepravila kralju tisto visoko spoštovanje, ki povzdigne kralja v očeh ljudi, posebno Srbov, v junaka. Ne, za junaka se Milan v oni vojski ni skazal.

Ustava, katero je v novem času dal Srbiji, priznava sicer veliko pravice ljudstvu, toda ljudstvo še je ne pozna prav, potlej pa velja pri ljudstvu ustava sama le malo, ako nima zaupanja do kralja, do mož, ki jih postavi kralj na čelo vlade. In ravno v tem kralj Milan ni imel sreče: njegovi ministri so bili vse prej, kakor ljubi ljudstvu.

So-li možje, ki jih je Milan poklical v vlado, ter jim je izročil najvišjo oblast v kraljestvu, dokler ne dobi kralj Aleksander I. let, v roke, pravi, to se težko reče, vendar pa je zdaj še vsa podoba za to, da so. Izlasti Ristiću se poje hvala, da je mož, ves vnet za blaginje ljudstva in on ima tudi brž vso oblast v rokah, njegova tovariša mu bota pa na strani le za to, ker velevala tako ustava.

Za ta čas se ne more reči več in vse, kar se piše ali govori o prihodnjih razmerah Srbije, izvira le bolj iz domišljije in ta je pri nekaterih ljudéh prav živa. Ravno toliko je pa torej vredno tudi to, kar se pravi, da stopi poslej

Srbija zoper Avstrijo in na stran Rusije. Nam se dozdeva, da Ristič ne zasluži svoje hvale, ako to stori, kajti Avstrija je najbližja sosed, car — ruski — pa je daleč. Vsakdo pa zna, da je bližnja pomoč boljša, kakor pa daljnja.

Poziv in odziv.

(Konec.)

„Ali“ — bode nekateri naših bralcev rekel — „od kod pa naj vzamemo slovenske uradnike, ker so pa taki, po izreku velevažne osebe le bele vrane?“ — Ali ka li! Po celi Štajarski najdeš te bele vrane razkropljene, kakor da bi jastreb, ali Bog zna, kako se imenuje ta sovražnik, med nje prišel. Po tem takem ni čudo, da jih tam, kamor dohajajo, pomanjkuje, in da je temu tako, hočem s sledečim dogodjajem č. bralce prepričati:

O poletnih časih se namreč pečam z nabiranjem špajke, eviča in vsakovrstnih zdravilnih korenin, katere se, kakor je znano, le po visokih gorah nahajajo. Doslej sem te rastline nabiral v slavnih Solčavskih planinah, a lani hotel sem srečo poskusiti v vnebokipečem gornještajarskem bregovju in sem se tedaj tja napotil, da si ob enem tudi pogledam sloviti benediktinski samostan v Admontu in bližnje tam znamenito, tako zvano „Gesäuse“. Ko sem si to ogledal, vsel sem si na vlak, da me dovede v Schladming, a vlak ne gre v eni zvezi iz Admonta v Schladming, temveč se morajo potovalci v veliki postaji „Selzthal“ seliti, in tukaj našel sem — kaj neki? — No, „bela vrana“, to pa v osebi vodja tamkajšnjega poštnega urada.

Po kratkem zadržku lokomotiva zabrizga in jaz drdam proti jugozahodu in ko nekoliko stacij prehitimo, zavrešči konduktar: „Schladming, 3 Minuten“ in jaz skočim iz kupeja, da se od tukaj podam na sloviti „Dachstein“ in sicer „per pedes apostolorum“, to je: pešice in tu nekaj zagledam, dragi bralec, kaj misliš, kaj je bilo? No, „bela vrana“ v osebi tamkajšnjega c. kr. dav. kontrolorja. Ko sem si potem na visokem „Dachsteinu“ kmalu nabral dovolj špajke, eviča in drugih gorskih cvetlic, zavil sem culico, ter se radostno napotim proti mili mi slovenski domovini. Da si pa bolj ogledam ta nemški svet, in da bi boljše prilično opazoval še tudi to samo zveličavno kulturo, šel sem pešice ter sem proti večeru truden došel v mesto „Rottenmann“ in kaj sem zopet tukaj zasledil, to uganeš, dragi bralec, lahko, ako se mojih dozdajnih dogodkov spominjaš, bila je zopet „bela vrana“ v osebi tamošnjega c. kr. davkarja. To zasledil sem vse le slučajno, in ko bi se komu vredno dozdevalo, potegniti se bolj natančneje za te bele vrane, gotovo bi se jih našlo lepo število, in komur bi se posrečilo

te bele vrane dati svojemu narodu, za katerim gotovo hrepenijo, pribori si večje zasluge, kakor s slovenskimi napisi, ker s tem bi se narodu vstreglo in vrane bi mu gotove bile hvalježne.

Zatorej dragi „Šmarčan“, kedar se drugoč lotiš te pošasti, ki nam ne privošči v § 19 zagotovljenih pravic, primi jo za roge, a ne za rep! — Da jo prevladaš, *) v to pomози Bog!

Gospodarske stvari.

Obrezovanje trsa.

Obrezovanje trsa je jako imenitno delo v vinoreji; kajti po njem se ravna celi razvitek vinske trte, tako da obrezovanje sploh pospešuje rast in plodovitost trsa, lahko mu pa tudi škoduje. Zlasti takrat je pravilno obrezovanje velike važnosti, kedar trs pozebe, ali samo deloma, ali pa celo do korena, kedar mora vinorejec paziti, da si ne pogubi in ne pokonča cele trte.

Pozebljenje trsa prihaja nekaj od zemlje, v katero je trs vsajen, in pa čem nižje vinograd leži, čem bolj je vinograd obrnjen proti severu in čem ravnejša je vsa okolica, tem lažje pozebe trs. Ali tudi zemlja sama upliva zelo na pozebljenje trte, in nevarnost je tem večja, čem težja in mokrejša je zemlja. Zelo škodujejo tudi razni vetrovi, posebno severni in zapadni, ako trajajo dolgo časa. Znano je tudi, da nekatere trte prej pozebejo, kakor druge; tako n. pr. zelenika lažje prenaša zimo, kakor kraljevina v istih okoliščinah.

Da se izpozna, ali je pozebel trs ali ne, mora se na vse te okolnosti jemati ozir, in pri obrezovanju trte se ne sme tako lahkomisljeno ravnati, kakor se to dandanes navadno godi, temveč premisliti se mora vse, kar bi lahko bilo krivo, da je pozebla trta.

Trs lahko različno pozebe in sicer: 1. ali pozebejo mladike, 2. a i rozge, ki so že dozorele za prihodnje obrezovanje, 3. ali pozebe celi trs do korena, ali pa 4. pozebejo očesa (popki.)

Kolikor se da po letošnji zimi soditi, pozeblo bo letos največ mladik, zlasti po tistih krajih, kjer se je lani pokazala peronospora viticola (strupena rosa). Zaradi peronospore je namreč odpalo na večih krajih listje prej, kakor so dorasle mladike na trsu. Ker je pa znano, da je listje oni del rastline, ki prenareja sok v pripravno hrano, da se trs sploh lahko razvija, ki srka iz zraka potrebnega ogljenca, tako je razumljivo, da se brez listja ne more razvijati nobena rastlina; ostane tedaj v onem stanu svojega razvitka, v katerem je bila ta-

*) Da bi bilo to Šmarčanu najljubše, ni dvoma in on, kakor ga poznamo, misli s slov. ljudstvom vred: Korak za korakom! Ured.